

A „családközpontú korai intervenció”

Meszéna Tamásné

ANK Egységes Pedagógiai
Szakszolgálat, Pécs

Modellváltás a rehabilitációban

Az elmúlt harminc év rehabilitációs modelljei Európában:

- Orvosi modell: alanya a BETEG
- Pedagógiai modell: alanya a NÖVENDÉK
- Szolgáltatói modell: alanya a FOGYASZTÓ
- Szükségleten alapuló modell: alanya az ÁLLAMPOLGÁR

Ma Magyarországon az általános gondolkodás az orvosi és a pedagógiai modell közötti átmenetnek felel meg.

A korai fejlesztés fogalom- és tartalomváltozása: orvosi és pedagógiai modell

- 1960-as évek: középpontban a gyermek fejlődése, a fejlesztés mindenhatósága – a szülő laikus. A gyermek állapota deficit-orientált.
- 1970-es évek: funkciótréningek bevezetése: a szülő társterapeuta.
- 1980-as évek: a gyermek teljes képességprofilja fontos: erősségek és gyengeségek. Kulcsszerep a családnak. Fontos az anya pszichés támogatása.
- 1990-es évek: a szülő, mint partner. Mindennapi tevékenységbe ágyazott, a gyermek szükségletein alapuló fejlesztés. Sikerélményre koncentrálnak.
- 2010-es évek: SNI tehetséggondozás

A „korai fejlesztés” fogalmi keretének bővülése – a társadalmi modell

□ **Kora gyermekkori intervenció:**

A kora gyermekkori intervenció a 0-5 (6) éves korú eltérő fejlődésű gyermekek tervszerűen felépített programja, amely magába foglalja a család segítségét, szűrést, komplex diagnosztikai vizsgálatot, gyógypedagógiai fejlesztést, tanácsadást, különböző terápiás szolgáltatásokat figyelembe véve a gyermek állapotát és a család körülményeit, valamint egyedi igényeiket. (Czeizel Barbara, 2003)

□ **Családközpontú kora gyermekkori intervenció:**

A fogalom már szélesebb körben is terjed, használja pl. Az Óvodai nevelés országos alapprogram módosított – 255/2009.(XI.20.) - változata is. A fogalom tág értelmezése szerint: a gondozónők és az óvodapedagógusok is a gyermekkel való differenciált bánásmódnak az egyik aspektusa, a gyerek családi kontextusának megismerése, a gyereknevelés során annak figyelembe vétele, egyúttal a család – bölcsőde - óvoda együttműködése a gyermeknevelés folyamatában.

Korai segítségnyújtás, mint korai intervenció

<http://www.european-agency.org/eci/eci.html>, 2003.

„A korai fejlesztés a fiatal gyermekek és családjaik számára biztosított, a gyermek bizonyos életszakaszában kérhető szolgáltatások/ellátások összessége, mely bármilyen cselekvést magában foglal, ami

- a gyermek személyes fejlődésének biztosításához,
- a családi kompetenciák erősítéséhez és
- a család és a gyermek társadalmi inklúziójának elősegítéséhez szükséges.

A szolgáltatásokat lehetőség szerint helyi szinten, a gyermek természetes környezetén belül, családközpontú multidimenzionális csoportmunka keretében kell biztosítani.”

Korai intervenciós szolgáltatások

- **Elérhetőség:** mindenki számára, mindenhol azonos minőségű szolgáltatás érje el a gyermeket és családját.
- **Közelség** (közel térben és közel valakihez): a szolgáltatások lehető legteljesebb mértékű decentralizációját jelenti: a családok lakóhelyéhez való közelséget, illetve az otthonukban nyújtott szolgáltatást. Ugyanakkor olyan közelséget is jelent mindez, amely minden egyes család saját, egyedi igényeinek feltárását és az arra adott differenciált segítségnyújtást is magában foglalja.
- **Költségfedezet:** a szolgáltatások a legtöbb országban ingyenesek vagy minimális költséggel járnak a családok számára.
- **Interdiszciplináris team-munka:** a gyermek és a család számára szolgáltatást nyújtó szakemberek különböző tudományok és hivatások képviselői.
- **A szolgáltatások változatossága:** az interdiszciplináris team olyan segítségnyújtást tesz lehetővé, amely az oktatási, a szociális és az egészségügyi szektor szereplőit vonja be a prevenció három szintjén.

-
- **A kora gyermekkori intervenció olyan szolgáltatáscsomag, melynek tevékenységei egyaránt érintik az egészségügyi (szűrés, komplex vizsgálat, gyógytorna, zeneterápia), az oktatási (komplex vizsgálat, gyógypedagógiai fejlesztés, inklúziós tanácsadás, esetleg konduktív pedagógia) illetve a szociális (szociális munka, pszichológiai tanácsadás, érdekvédelmi tanácsadás) szektorokat.**
 - A tevékenység megvalósításához olyan interdiszciplináris szakember-team együttműködő munkájára van szükség, akik az ellátást meghatározó tudományterületeket transzdiszciplináris szemlélettel építik be saját tudástartalmaikba.

Mit csinálunk? Gyógypedagógiai tanácsadás,
Korai fejlesztés,
Logopédia,
Gyógytestnevelés,
SNI ellátás

Hol?

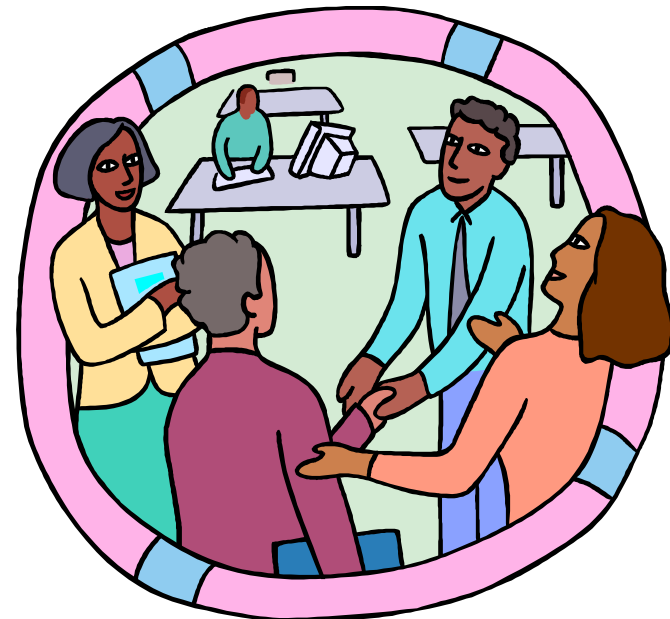
55 helyszínen Pécsen és kistérségében

Kinek?

Évente kb. 1500 gyerekeknek

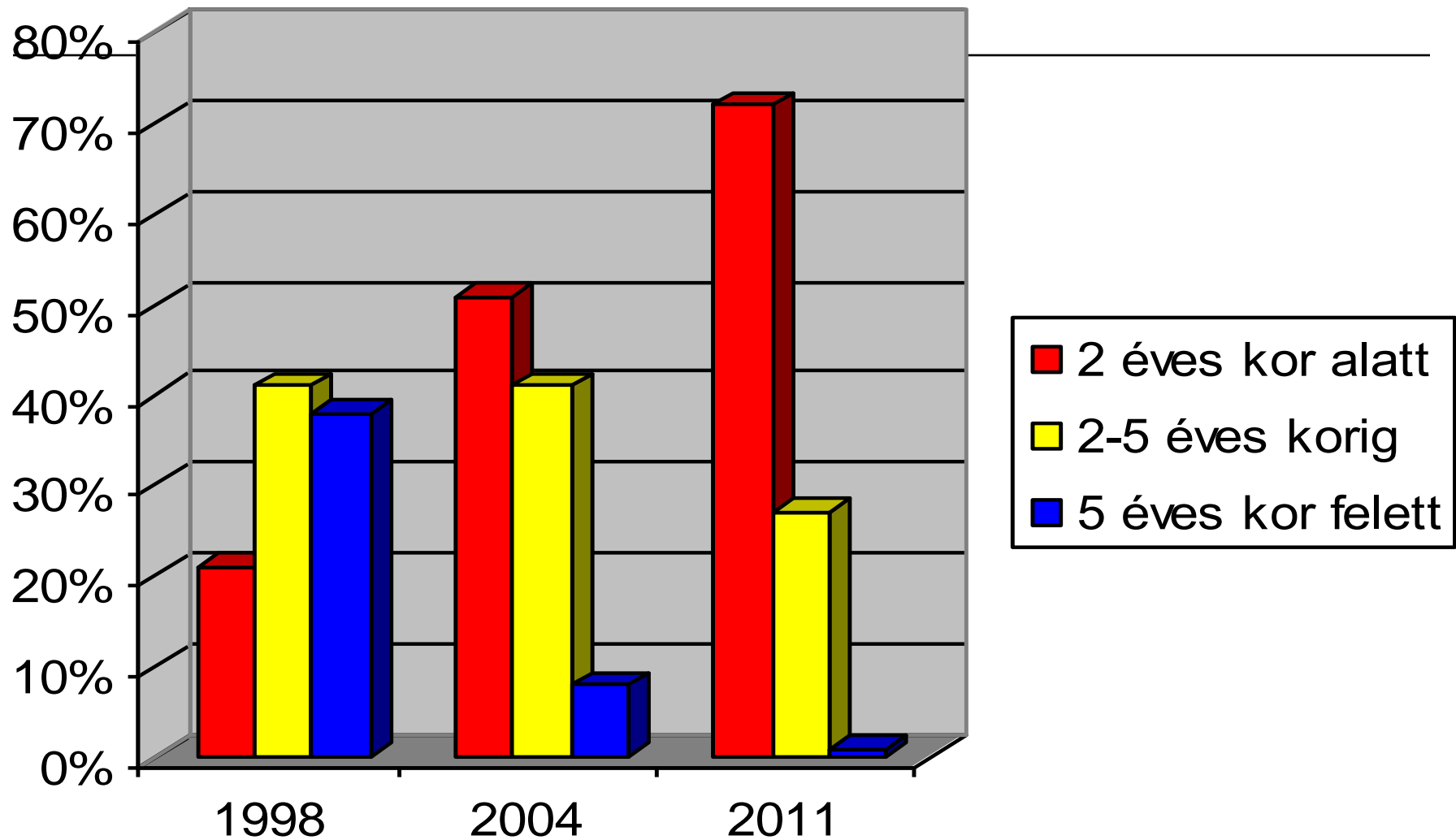
Transz-diszciplináris team :

- gyógypedagógusok (minden területre kiterjedően, speciális terápiák)
- neurológus gyermekgyógyász
- pszichológus
- konduktorok (HRG is)
- gyógytornász (DSGM is)
- gyp. asszisztensek
- logopédusok
- gyógytestnevelő

TEAM heti rendszerességgel

A gyermekek életkora a korai fejlesztés megkezdésekor

Lehetőségek tárháza:

- * szüléseteken pszichológus
- * Down - dada
- * védőnöi hálózat
- * diagnosztikus hálózat
- * korai fejlesztés
- * alternatív napközbeni ellátások, játszóházak
- * rehabilitációs szakorvosok
- * integrált bölcsődék
- * családi napközik
- * Biztos Kezdet Házak
- * speciális és integráló óvodák, iskolák
- * szakszolgálatok

Eligazodás és választás nehézsége, kényszerűsége:

- ◆ esetlegesség a szolgáltatások elérhetőségében
- ◆ standard – ek hiánya a diagnosztikában
- ◆ ki informál?
- ◆ nehezen követhető, bonyolult és gyakran változó jogszabályi környezet
- ◆ ennek következtében állandóan változó intézményrendszer

Eredmények

- ~ törvényes jogok
- ~ módszertani gazdagság
- ~ szemléletváltás
- ~ gazdagodó tapasztalatok
- ~ családok határozottabb érdekérvényesítése

Veszélyek

- ~ várólisták
- ~ csökkenő források
- ~ plusz órák, plusz terhek az integráltakon

Hiányosságok

- ~ ágazatok együttműködésének hiánya
- ~ ellátó intézmények specializációja (komplexitás hiánya)

Lehetőségek

- ~ prevenció alanyi jogon
- ~ komplex szolgáltatások
- ~ hétfégi mentesítés

meszena.agi@gmail.com

